

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ**

DO DRUŽINY S RADOSTÍ

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
ŠKOLNÍ DRUŽINY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA EDUARD
TEREZY NOVÁKOVÉ 64, BRNO**

Obsah školního vzdělávacího programu

Identifikační údaje školní družiny	3
Cíle zájmového vzdělávání	4
Charakteristika školní družiny	4
Klíčové kompetence	5
Obsah zájmového vzdělávání	7
Roční tematický plán	9
Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných	11
Materiální podmínky	11
Ekonomické podmínky	11
Personální podmínky	12
Zásady bezpečnosti v místnosti a ve městě	13
Ukončení docházky	13

Identifikační údaje školní družiny

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Název programu: DO DRUŽINY S RADOSTÍ

Zřizovatel školy: Edutalent s.r.o.
Ernsta Macha 866/27D
64300 Brno

Předkladatel: Základní škola Eduard
Terezy Novákové 64
62100 Brno
IČ: 07699603
IZO: 181102111
IZO ŠD: 181102421

Ředitelka: Mgr. Gabriela Pařilová
Telefon: +420 602 590 955
Web: www.zseduard.cz
e-mail: skola@zseduard.cz
koordinátor tvorby ŠVP pro zájmové vzdělávání:
Mgr. Marie Hrušková – vedoucí vychovatelka

Počet oddělení: 1

Kapacita ŠD: 50 žáků

Platnost dokumentu: od 1. září 2019

Vytvořeno: 29. srpna 2019, 1. verze

Vypracovala: Mgr. Marie Hrušková

Cíle zájmového vzdělávání

- pěstovat u žáků odpovědnost za svou osobu, za své zdraví, vedení ke správnému životnímu stylu (správné stravovací návyky, zdravá skladba potravin, dodržování pitného režimu, dodržování osobní hygieny, rozvíjení citové stránky osobnosti, pěstování pracovních návyků a dovedností, aj.)
- naučit žáků aktivně využívat svůj volný čas
- rozvíjet jejich zájem (oblíbenou aktivitu) i talent
- aktivně rozvíjet kompetence žáků (posílit komunikační dovednosti, zvýšit sociální kompetence, posílit kompetence k učení, aj.).
- přispět k získávání nových poznatků, zkušeností, dovedností i návyků
- rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě

Charakteristika školní družiny

Školní družina je školské zařízení výchovy mimo vyučování. Školní družina ve dnech školního vyučování tvoří pro děti přechod mezi výukou ve třídách a pobytem doma. Družina není pokračováním školního vyučování, pedagogická práce v ní má svá specifika a je výrazně odlišná od běžné vzdělávací praxe. Školní družina organizuje zájmové vzdělávání především pro děti přihlášené k pravidelné denní docházce.

Činnost školní družiny se uskutečňuje formami zájmového vzdělávání/tematickou rekreační činností, pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností, využitím otevřené nabídky spontánních činností. Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

O přijetí dítěte k činnosti školní družiny se rozhoduje na základě písemné přihlášky, její součástí je písemné sdělení zákonných zástupců dítěte o rozsahu docházky a způsobu odchodu dítěte z družiny. Rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí zájemce rozhoduje ředitelka. Družina je určena žákům prvního stupně základní školy, v odůvodněných případech může být do ŠD zařazen i žák druhého stupně základní školy.

Motivační název vzdělávacího programu „Do družiny s radostí“ vyjadřuje záměr družiny utvářet zájmové vzdělávání tak, aby žákům i pedagogům přinášel pobyt v ní radost a aby sami v sobě uměli radost pěstovat.

Školní družina sestává z jednoho oddělení, její činnost se odvíjí dle ŠVP školní družiny a ročního plánu družiny. Počty přítomných žáků se během dne mění.

Školní družina slouží k výchově, vzdělávání a rekreaci žáků. Provoz začíná v 7:30 a končí v 16:00.

Klíčové kompetence

Školní družina ve svém programu rozvíjí klíčové kompetence žáků v souladu s ŠVP školy.

Kompetence k učení

- žák si všímá souvislostí mezi jevy, experimentuje, užívá jednoduché pojmy, znaky, symboly
- získané vědomosti dává do souvislostí
- učí se nejen spontánně, ale také vědomě, učí se s chutí, započatou práci dokončí
- získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení
- zná jednoduché textové zdroje (učebnice, dětské encyklopedie, další knihy a časopisy) pro učení
- poznává cíl a smysl učení, umí posoudit vlastní pokrok
- podílí se na plánování, řízení a organizování vlastního učení

Kompetence k řešení problémů

- žák si všímá dění i problémů v blízkém okolí a ty jsou mu motivací k řešení dalších problémů a situací
- hledá různé varianty řešení problémů a vybírá mezi nimi
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací
- nenechá se odradit případným neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení
- přijímá odpovědnost za výsledek řešení problému
- chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení
- nebojí se chybovat

Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a používá ji k dokonalejší komunikaci s okolím
- má elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky
- projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu, lhostejnost, šikanu a dovede se jim bránit
- ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v kolektivu, přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů

Kompetence činnostní a občanské

- své činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit
- odhaduje rizika svých nápadů
- k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- uvědomuje si svá práva a práva druhých
- dbá na své osobní zdraví i zdraví druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské)
- vnímá krásy přírody a cíleně o ni pečuje
- zná základní společenské normy chování

Kompetence pracovní

- po celou dobu práce udržuje své pracovní místo v pořádku
- vyhodnocuje výsledky své činnosti
- nebojí se převzít odpovědnost za splnitelné úkoly
- ví, jak si plánovat a organizovat své pracovní činnosti
- orientuje se v základních aktivitách

Kompetence k trávení volného času

- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech
- umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- vytváří návyky pro udržení zdravého životního stylu
- vybírá přiměřené aktivity ke kompenzaci stresu
- umí říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času
- možnost věnovat se činností, které má rád, baví ho, uspokojuje, přináší radost a uvolnění

Obsah zájmového vzdělávání

Obsah zájmového vzdělávání je rozdělen do vzdělávacích oblastí, převzatých z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět se skládá z následujících oborů: Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitosti přírody; Člověk a jeho zdraví.

Místo, kde žijeme

- škola – bezpečná cesta do školy, pokyny vpravo, vlevo, nahore dole, plán školy
- Brno – poznáváme místo, kde žijeme a kde se nachází naše škola, brněnské pověsti, návaznost na činnosti z expedičních dnů uskutečněné v rámci vyučování
- domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- Česká republika, naše vlast – státní symboly, prstem po mapě, naše hrady zámky a památky
- dopravní výchova – pravidla silničního provozu při procházka, značky
- literárně-dramatické činnosti – práce s knihou, encyklopediemi, Březen, měsíc, knihy, dramatická tvorba (vánoční vystoupení), pantomima, vtipy, četba časopisů
- hudební činnosti – sólový a sborový zpěv, hudebně-pohybové a taneční hry, poslech hudby
- výtvarné činnosti – využití různých výtvarných technik, experimentování
- lidové zvyky a tradice – Mikuláš, Vánoce, Valentýn, Masopust, Velikonoce, Čarodějnice, Den matek, Den dětí

Lidé kolem nás

- rodinné a společenské prostředí – příbuzenské a mezigenerační vztahy, role členů rodiny, obecné normy chování, přátelství, tolerance ve skupině, osobní soukromí a bezpečí ve vztazích
- společenské a kulturní chování – etiketa, oslovování, nakupování, cestování v MHD, vzájemná úcta
- právo a spravedlnost – prevence sociálně patologických jevů, základní lidská práva
- základní globální problémy – významné sociální problémy, globální problémy přírodního prostředí
- zaměstnání a řemesla – správné pojmenování práce a řemesel, práce fyzická a duševní
- kultura – kulturní instituce, masová kultura

Lidé a čas

- orientace v čase a čas v životě člověka – čas jako pojem, určování času, hygiena a psychohygiena
- minulost a současnost v našem životě – rozlišování děje v minulosti, přítomnosti a budoucnosti, dějiny jako časový sled události, kalendáře, státní svátky a významné dny

- vývoj člověka – vznik a vývoj lidské společnosti, odlišnosti způsobů života jiných národů
- vývoj rodiny – generace, odlišnosti v různých společnostech
- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- roční období
- volný čas

Rozmanitosti přírody

- les
- rostliny
- houby
- živočichové
- chovatelství
- ZOO
- Ekosystémy
- voda
- hory
- sluneční soustava a vesmír
- Země a životní podmínky
- životní prostředí a ekologie
- neživá příroda
- Morseova abeceda

Člověk a jeho zdraví

- lidské tělo – poznatky o těle a jeho zdraví, životní potřeby a projevy, uvědomění si vlastního těla
- dětství bez úrazů
- ochrana zdraví dítěte, zdravá výživa – vytváření zdravých životních návyků, činnosti relaxační a odpočinkové, prevence úrazů, denní režim, pohybový režim
- první pomoc
- osobní bezpečí
- hra – relaxační hry, tělovýchovné, sezonní, hudebně pohybové, zásady fair play
- turistika

Roční tematický plán

Září: Naše škola, družina, bezpečná cesta do školy a po jejím okolí

Seznámení s režimem a řádem ŠD, s bezpečnostními předpisy. Vycházky do okolí školy, pravidla silničního provozu. Hry pro podporu utváření kolektivu. Míčové a sportovní hry venku. Poznávání fauny a flory v blízkém okolí. Výtvarné zpracování zážitků z prázdnin. Trénink na soutěž Piškvorák.

Říjen: Podzimní proměny

Poznávání přírodních cyklů a změn – sběr plodů (šípky, kaštany, ...) a listů a dalších přírodnin na rukodělnou činnost. Rukodělná činnost, výzdoba ŠD a prostor školy. Četba časopisů a knih. Soutěž Piškvorák. Vycházky do okolí školy. Hry v místnosti. Cvičení s hudbou. Téma Halloween a Dušičky.

Listopad: Příprava na zimu

Společenské hry, psychomotorické hry pro zklidnění. Pohybové hry a hry v místnosti. Práce s plastelínou.

Poslech pohádek na CD či čtených a následné výtvarné zpracování příběhu. Příprava na besídku – výroba dárečků. Výroba vánoční výzdoby. Relaxace, poslech pohádek, četba na pokračování.

Prosinec: Období radosti a očekávání

Skládky z papíru. Téma Mikuláš – tvorba postaviček Mikuláše, čerta a anděla různými technikami, historie svátku. Téma Vánoce – výroba přáníček, tradice a zvyky, koledy české i anglické, výzdoba ŠD a prostor školy. Vycházky do okolí školy a pozorování změn v přírodě.

Leden: Období zimního spánku

Omalovánky, kvízy. Hry a stavby na sněhu. Téma Tři králové – tradice, význam, výtvarné zpracování, dramatizace. Čtení encyklopedií s důrazem na informace o tom, jak zvířata tráví zimu. Výroba zvířátek nejen z přírodních materiálů. Relaxační techniky.

Únor: Měsíc lásky a přátelství

Hry v místnosti, společenské hry. Téma Karneval – zvyky a tradice, vyrábění masek a kostýmů. Téma Valentýn – výroba přáníček, historie a význam svátku, láska, přátelství.

Březen: Přichází jaro

Téma Březen, měsíc knihy – čtení knih. Téma MDŽ – historie dne, výroba přáníček, návštěva knihovny. Téma Přichází jaro – výtvarné zpracování, pozorování změn v přírodě. Procházky v blízkém okolí. Jarní úklid hraček, stavebnic aj. Výzdoba ŠD a prostor školy.

Duben: Naše Země

Téma Velikonoce – barvení vajíček, přáníčka, výzdoba ŠD a prostor škol, výroba z papíru. Téma Den Země – výroba z papíru, pozorování okolí a změn v přírodě, historie dne, téma ekologie a ochrana přírody.

Květen: Den matek

Téma Den matek – výroba dárečků a přáníček, historie dne, básničky. Hry venku a v místnosti. Poslech hudby, poznávání hudebních stylů, hudební workshop.

Červen: Těšíme se na prázdniny

Sportovní aktivity ke Dni dětí. Témata Přicházejí prázdniny a Cestování – pravidla silničního provozu, bezpečný pobyt v přírodě, ochrana přírody, pravidla společenského chování a stolování. Malování na chodníku. Výtvarné zpracování prázdninových plánů. Hodnocení celoroční práce.

Tento plán je celoročně doplňován a aktualizován dle akcí školy.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Žáci se speciálně vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření v zájmovém vzdělávání a rovný přístup žáků ke vzdělávání. Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení.

Vzhledem k tomu, že je školní družina součástí školy, postačí pouze doporučení pro vzdělávání žáka se speciálně vzdělávacími potřebami ve škole, kde budou v doporučení ke vzdělávání žáka se speciálně vzdělávacími potřebami zohledněny i jeho potřeby v zájmovém vzdělávání.

Pro rozvoj mimořádně nadaných žáků, jsou vhodné aktivity zaměřené na rozvoj tvořivosti, spolupráce, vztahů a sociální a emocionální inteligence, metody začlenit účastníka do aktivit primárně určených vyšším věkovým skupinám, spolupracovat se školským poradenským zařízením a se školou.

Materiální podmínky

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní prostory zařízené jako herna, které svým vybavením a uspořádáním odpovídají potřebám mladšího školního věku. Prostor je členitý, který navozuje pocit bezpečí a radosti, umožňuje soukromí i činnost ve skupinkách, dává příležitost k odpočinku, iniciuje samostatné intelektuální, zájmové i hravé aktivity organizované i spontánní.

Ve vybavení školní družiny jsou stolní hry, stavebnice, sportovní náčiní, dětské časopisy a knihy, vybavení pro výtvarné a pracovní činnosti, hudební nástroje, rádio.

Školní družina má možnost své materiální podmínky stále vylepšovat.

Ekonomické podmínky

Úplata za školní družinu je součástí školného.

Personální podmínky

Vychovatelky zajišťují podmínky pro výchovně-vzdělávací práci. Vychovatelky mají rozvrženou pracovní dobu tak, aby u dětí zajišťovaly neustále bezpečnost neponechaly je bez dozoru. Svým chováním a přístupem k dětem vytváří spokojené, jisté a bezpečné prostředí v ŠD. Vychovatelky respektují potřeby dětí, které pomáhají uspokojovat, navozují prostředí pohody, zbytečně děti neorganizují. Vedou děti tak, aby se rozvíjely, cítily se v pohodě, měly dostatek podnětů k učení a hře.

Vychovatelky se sebevzdělávají, pracují na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel. Jsou schopné týmové práce, vzájemně vstřícné komunikace a spolupráce. Pracují tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče. Vychovatelky jednájí, chovají se a pracují profesionálním způsobem. Během celého pedagogického působení rozvíjí sociální kompetence důležité nejen pro učení, ale i pro další rozvoj žáků: schopnost být sám sebou, zdravé sebevědomí, sebejistotu, přizpůsobit se životu v sociální skupině i v multikulturní společnosti, položit základy pro celoživotní učení a schopnost jednat v duchu základních lidských a etických hodnot.

Vychovatelky odpovídají za dodržování řádu pro školské pracovníky, včasný příchod na pracoviště (popř. řádnou omluvu), za pečlivé uzavírání oken a zamčení budovy před odchodem. Odpovídají za inventář, za zajišťování pitného režimu dětí, za pravidelné plánování akcí, za výsledky své výchovné práce, za vytváření vztahů mezi školou, rodiči i zřizovatelem. Odpovídají za výsledky výchovně-vzdělávací práce, průběh činnosti zaznamenává do pedagogické dokumentace. Na výchovně-vzdělávací činnost jsou řádně připraveny. Zúčastňují se aktivně pedagogických porad, provozních porad, školení a schůzí podle plánu školy.

Zásady bezpečnosti v místnosti a ve městě

- dodržovat vnitřní řád školy a školní družiny
- zákaz manipulace elektrickými zařízeními
- zákaz vyklánění z oken a manipulace s okny
- neběhat, neskákat, nestoupat na židle, stoly a jiný nábytek
- pozor na ostré hrany nábytku, nekryté radiátory, uvolněné podlahové krytiny
- používat jen bezpečné pomůcky (nůžky-oblé zakončení)
- udržovat v místnosti pořádek
- během činnosti dodržovat kázeň a klid
- dodržovat vyhlášku o silničním provozu, s jejími hlavními zásadami před akcí seznámit účastníky
- před přesunem seznámit účastníky s trasou a prostorem
- určit místo srazu pro případ, že by se některé dítě při přesunu či hře ztratilo
- před započítím hry vymezit prostor, zkontrolovat osobně, zda nehrozí nebezpečí střetu injekčních jehel, železa apod., zda je prostor přehledný
- při nástupu do MHD dbát na ukázněný nástup – zpravidla do jednoho vagonu, vychovatelka nastupuje a vystupuje poslední
- je vhodné, aby děti doprovázeli dvě dospělé osoby
- při jízdě dbát na klid ve vozidle, aby hlukem nebyli obtěžováni ostatní cestující - pro přechod vozovky používat značené přechody, děti přecházejí hromadně na pokyn vychovatelky
- pokud přechod není řízen světly, vychovatelka zajišťuje případné zastavení vozidel uprostřed vozovky a odchází z ní s posledním dítětem
- místa her by neměla být osamělá, dětem připomeneme nebezpečí kontaktu s cizími osobami

Ukončení docházky

Školní družina je určena žákům prvního stupně, možnost docházky končí přirozeně s přechodem na druhý stupeň. Žák může být ze ŠD vyloučen při soustavném porušování schváleného vnitřního řádu ŠD.

Ukončení v průběhu školního roku je možné odhlašovací formulářem, který si mohou rodiče vyzvednout u vychovatelky ve školní družině.